

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 02261

OA

Itzik Kipnis

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אי. קיפניס

אָאָ

הילע און צייכענונגען—צפאניע

צענטראַרלאַג
מינסק — 1929

מיננסק, דרוקעריי פֿון ווייס-
רוסישן מעלוכע - פֿארלאג.
פֿאשט. 393, טיראזש 3000.
גלאָוויטבעל 1252.

א.א.

ווען איז דאָס געווען?
— וויזט אויס זייער לאַנג.

מע דאַרף זיך אומקוקן צוריק און קוקן. און קוקן. קוקן אַזוי לאַנג, ביז ס'וועלן אַוועקשווימען די שטעט, ביז ס'וועלן אַוועקשווימען די דערפער און ביז ס'וועט אַפֿילע קיין איין שטוב קיין מענטשישע נישט בלייבן. פֿון אונדזערע סעדער מיט גערטנער וועט נאָך קיין זייכער נישט זיין, ווייל דענסטמאָל האָבן אַפֿן אָרט פֿון אונדזערע איצטיקע הויך און שייך געב'טע שטעט געהויערט שטיינער באַוואַקסענע מיט מאָך. זיך געצויגן בוימער טויזנטיאָרקע צו די הימלען און זיך געפֿלאַכטן אין גע- דיכטע פֿאַרצווייגטע וועלדער.

ווי נישט ווי האָט אַ טייכל געלעקט די וואַרצלען פֿון די בוימער און זיך געשרענגלט צווישן וועלדער; ווי נישט ווי האָט אַ קוואַל געשלאָגן טאָג איין טאָג אויס, יאָר איין יאָר אויס, געזונגען איין און דעמזעלביקן אומעטיקן נוגן, און קיינער האָט זיך צו אים נישט צוגעהערט. און דאָס איבעריקע זינען געווען גרויסע שפּיגלייאַמען, וועלכע האָבן זיך אַמאָל מיט די ווינטן געשפּילט און געטריבן גרויסע כוואַליעס שוים, אַמאָל אַנטקעגן הימל זיך געצויגן און געשפּיגלט זיך מיט זון.

צווישן די דעמלטיקע כאַיעס, וואָס האָבן דענסטמאָל געשפּאַצירט איבער די וועלדער, זינען אויך אַרומגעגאַנגען צווייפֿיסיקע באַשעפֿענישן אַזעלכע, באַוואַקסענע, נאַקעטע—ווען דערשראַקענע און דערפֿרוירענע, צעקאַעסטע און פֿאַרביטערטע, און ווען אַזוי-זיך. בעשאַס דער מאָגן איז געווען פֿול, די זון האָט געוואַרעמט און קיין סאַקאַנע איז נאָענט נישט

געווען, האָט מען זיך אַ שפּיל געטאָן איבערן וואַלד אָף אַ גלאַטן שטיקל פּלאַץ, אַ שמייכל געטאָן און זיך געפרוווט מיט די ציין און מיט די פּינגער דראַפּען איינאַנאַנדער און ראַנגלען זיך אָף צוקלוימערשט. אָט די אַ כאַיעס, וואָס זיינען געגאַנגען נאָר אָף צוויי פּליס און מיט אַ האַלב אויסגעגלייכטן אופּגעשטעלטן רוקן, זיינען, ווייזט אויס, געווען די אור-אור-אַלטע מענטשן אונדזערע, אַזוי צו זאָגן, עלטער-עלטער-זיידעס.

פֿון איינעם פֿון אָט די כאַיעס וויל איך אייך איצט וואָס דערציילן— אַא האָט ער געהייסן.

פֿון אַלדאָס ערשט האָט ער גאַרנישט געהאַט קיין נאָמען. נאָר שפּעטער אַבאָסל, ווי איר וועט באַלד זען, האָט ער געמוזט באַקומען אַ נאָמען. האָט מען אים גערופֿן אַא.

אַא, אַז ער האָט זיך אַליין געפֿונען און דערזען זיך, איז ער שוין געווען אַ היפשע כאַיע. ליגנדיק האָט ער שוין פֿאַרנומען אַ שטיק פּלאַץ עפֿשער פֿון צוויי שפּאַן אינדערלענג. אַ מאַגערער איז ער געווען און איינער אַליין געלעגן אין אַ גרוב, און אין בויד האָט אים שטאַרק געפּיסן. ער האָט געוואָלט עסן. געהאַט האָט אַא אַמאָל טאַטע מאַמע, און נאָך אַסאַך אַזעלכע כאַיעס ווי ער זיינען אין דעם קאַנט געווען. נאָר אַנומלטן איז זיי אויסגעגאַנגען שפּייז אָף דעם ווינקל. שווער איז זיי געווען צו געפּינען אַ כאַיע אָף האַרגענען, און גראָזן זיינען געווען אין דעם קאַנט ווינציק, האָבן זיי זיך אויסגעקליפּן איינמאָל פּלוצים דערזינען און געלאָזן זיך גיין אין אַן אַנדער וואַלד, אַא איז דענסמאָל קראַנק געווען, האָט מען זיך ניט געוואָרט שלעפּן מיט אים, קליינע כאַיעלעך מוז מען טראָגן, זיי זיינען פּיצעלעך, זיי זיינען קינדער און קענען ניט גיין, איז ער געבליפּן. וויפּל מאָל איז געוואָרן לִכְטִיק און פּינצטער, ביז ער איז געזונט געוואָרן, ווייס ער ניט, ער ווייס אפּילע נישט צו מיט אים איז עפעס געשען, ער האָט זיך געפֿונען אין וואַלד. פֿון הייל האָט ער, ווי עס ווייזט אויס, שוין לאַנג אַרויסגעפּויעט און פֿאַרקראַכן אַהער, מאַגער איז ער געווען, און אין בויד האָט אים געקיצלט עסן, האָט ער זיך צוגערוקט צו אַ בוים, גענומען גריזען פֿון אים די קאָרע און שפּעטער (די קאָרע איז געווען ביטער) האָט ער זיך גענומען צו די וואַרצלען, פֿאַנאַנדערגעקאַלירט פּעט די ערד פֿונדיבן און נאָכדעם זיך אַנגעגריזעט מיט דעם זאַפּטיקן

... כאיעלעך פֿיר פֿיסקע צו האַרגענען.

הארטן ווארצל. אסאך מאל איז שוין אָאן געוואָרן ליכטיק אין פֿינצטער, און ער איז שוין אויסגעוואַקסן נאָך אַף אַ האַלבן שפּאַן און געוואָרן גע- זונט. פֿאַר דער צײַט האָט ער זיך אַסאָך זאַכן אויסגעלערנט. ער האָט שוין באַוווּזן אַזעלכע כאַיעלעך פֿיר פֿיסיקע צו האַרגענען און זיך אָנווייגן מיט זײער בלוט, און טאַמער איז ער געוואָרן ווייטער הינגערניק און סיניט געווען קײן וואַרעמס, האָט ער געפֿיסן דעם קאַלטן פֿלייש מיט זײנע שטאַר- קע צײן. אײנמאָל האָט ער דערפֿילט, אַז אין דעם אָרט, וווּ ער איז גע- לעגן, לעם דער כאַיעס וואָל, איז אים וואַרעמער ווי ערגעץ אַנדערש, האָט ער זיך נישט געפֿוילט, אָפּגעריסן אַ פֿאַר שטײקלעך פֿעל פֿון כאַיעלעך און די גאַנצע קאַלטע צײַט אַרומגעשלעפט זיך מיט שטײקלעך פֿעל פֿאַר- וואָרפֿן אָדער אַף דער פֿרייצע אָדער אַפֿן פֿאַרנט און זיך צוגעלערנט היטן פֿון גרעסערע כאַיעס, וועלכע האָבן שווערע טרעטערס און שאַרפֿע צעקאַ- סטע בײַסערס. ער פֿלעגט זיך אַרױפֿכאַפֿן אַף אַ בוים און קוקן ווי יענע שטײקט און רײסט אַ קלענערע כאַיע און האַלט אין אײן פֿרעסן. נישט אײנ- מאָל פֿלעגט אָאָ נישט פֿאַרגײנען דער כאַיע דעם עסן אירן, און געבן אַ רע- ווע פֿון פֿולן בויד, אַז יענע זאָל זיך דערשרעקן און אַנטלױפֿן, און אויב נישט, האָט ער זיך נישט געפֿוילט אָפּברעכן אַ צווייג אויך און געבן אַ שמײס אַהין, און מיט שטעקנס אָדער מיט שטײנער זיך שלאָגן האָט ער געקענט שוין פֿון לאַנג.

אַאַ באַקומט אַהיים.

אַאַ פֿלעגט שרעקלעך מוירע האָבן פֿאַר אַ רעגן, אָבער זיך פֿאַהאַלטן פֿאַרן רעגן האָט ער נאָך ערגער מוירע געהאַט. און טאַמער פֿלעגט אַראָפּ אַ רעגן, פֿלעגט ער נאָר שטענדיק פֿאַרײסן דעם קאַפּ און שטײן אונטערן גאַס. אײנמאָל איז אַוועק אַ שלאַקסרעגן, אָאָ האָט ווי שטענדיק אַ לאַנגע צײַט זיך צוגעהערט ווי די רעגן-בײַטשן שמײסן אים אין פֿלייצע און צוואַגן אים די האַר פֿונם נאַקעטן לײב. פֿלוצים האָט ער זיך אַ רײס געטאַן פֿון אָרט און זיך געלאָזן לױפֿן. די בױמער אין וואַד זײנען געדיכט. דער רעגן איז נאָך געדיכטער. אָאָ גײט צווישן און אונטער, און דערזען אַ פֿאַ- קאַנטן בוים אַן אויסגעהוילטן, האָט ער לאַנג נישט געקלערט, גענומען מיט

... אין קוקו ווי יענע שטיקט און רייסט א קלענערע כציע.

האַנט און מיט פֿויס זיך אַרױפֿגעקלעטערט אַפֿן בוים און אַרײַן אין אויסגעװידטן
כאַלאָל. פֿון רעגן איז ער שוין דאַווקע געווען געשיצט, אָבער ער האָט נאָך
שטאַרקער מוירע געהאַט און איז געזעסן און געציטערט.

אַקעגן איז געשטאַנען נאָך אַ בוים מיט אַ כאָלאָל. פֿלוצים האָט אָאָ
דערשמעקט עפעס דאָרט אַ כאַיע אין בוים, דער רײַעך איז עפעס געווען
אַנדערש ווי דײַ כאַיעס, וואָס ער עסט און ווי דײַ, פֿאַר וועלכע ער האָט
מוירע. אָאָ האָט מיט שרעק און מיט אַן אײַנגעהאַלטענעם אָטעם גענומען
קוקן אַהײַן צו יענעם בוים. פֿונדאָרט האָט אַרױסגעקוקט אַ באַשעפֿעניש
אויך אָף צוויי און מיט אַן אויסגעגלייכטן רוקן און געציטערט.

אַאָ האָט זיך אַרײַן געקאַנט זען נאָר אין טײַך, און אײַנמאָל אין
אַ טײַפֿער גרױב וואָסער האָט ער אַזאַ געזען. ער האָט אים געוויזן אַ האַנט,
האַט יענער אים צוריק געוויזן, ער האָט צו אים געוואָרפֿן מיט אַ שטעקן,
האַט יענער צוריק געמאַכט, און איצטער זעט ער עס אָף אַ בוים פֿונקט
אַזאַ כאַיע ווי יענע. עפֿשער איז דאָס ווייטער יענע כאַיע? אָאָ האָט גע-
געכּן אַ געשרײַ, יענע כאַיע האָט געציטערט, געקוויטשעט אין זיך, און
גענומען מיט בעטנדיקע אויגן אַרױמקריכן אַרום זײַן בוים. אָאָ איז אַרױסגע-
שפּרונגען און גענומען אַנטלױפֿן, אָבער זײַ דײַ צווייטע כאַיע, איז נײַט געלאָפֿן,
זי איז נאָר נאָכגעגאַנגען שטיל נאָך אים. אָאָ טײַך אַלעמאָל אומגעקוקט
און געזען, אַז סײַנט ער, סײַ איז אַזאַ ווי ער, נאָר מיט לענגערע וואָג
אַפֿן קאַפּ, וועלכע שלעפט זיך איר נאָך, האָט אָאָ אױפֿגעהערט לױפֿן, נאָר
אַזוי זיך געגאַנגען אײַנדערלענג, באַם ברעג פֿון טײַך. אין טײַך זײַנען
געשווומען קאַטשקעס, איז אָאָ אַרײַן אין וואָסער, זיך אױנטערגעטוקט און
שטיל, שטיל צוגעוואָרט, אַ קאַטשקע איז צוגעשווומען נאָענט, האָט אָאָ
זי געגעפֿן אַ שלעפֿ פֿאַרן פֿיסל און איז אַרױס אַפֿן ברעג מיט גרײַטן עסן,
אַאָ עסט, און יענע באַשעפֿעניש טײַך אַוועקגעזעצט נאָענט־ווייט און
קוקט.

אַפֿריער האָט אָאָ דערלאַנגט אַ בײַזן קוק אַהײַן צו איר, האָט אויס-
געשפּײַט דײַ פֿעדערן און געריסן מיט דײַ געזונטע צײַן זײַן וואָרעמען רױב.
יענע כאַיע איז אָבער נײַט אַוועקגעגאַנגען און אַקשאַנעסדיק געוואָרט ביז
אַאָ האָט אָפּגעגעסן. אין ערשט דענסטמאָל זיך צוגערוקט אױנטערקלײַבן
דײַ שײַראַים. נײַט זי האָט מוירע געהאַט, נײַט זי האָט געפֿרעגט, אַזוי

זיך צוגערויקט און מיט גרויס פאכאד גענומען ארומריזען די ביינדלעך, די פליגעלעך און אויפקלייבן די שיראים. אָא האָט ניט אויפגעהערט קוקן אָף איר און פלוצים זיך צעשמייכלט.

— אָא!—האָט זי געגעבן אַ זאָג מיט אַ גראָבן מאַנסבילשן קאַל און געוויזן אָף אָאָן.

אָא האָט אַ לאַנגע צייט זיך צוגעהערט און פאַרגעדענקט, „אָא“ האָט זיך באַ אים צעגאַסן אין קאַפּ, און פֿונדענסטמאַל איז טאַקע באַ אים געבליבן דער נאָמען אָאָ.

— אָא!—האָט זי אים נאָך אַמאַל געזאָגט און טיזיך אויפגעהויבן גיין. דאָ איז אָאָ אוועק נאָך איר, און זי האָט אים פֿאַרפֿירט צוריק צום בוים. פֿון בוים האָבן אַרויסגעשטעקט קעפעלעך פֿון צוויי קינדער און גענומען קלאָפּן איינאַנאַדער אין די בייכער אין העלדזער פֿאַר פֿרייד, „גוים“ האָבן זיי געשריען, און „גוים“ האָט זיי דערלאַנגט די איבערגעבליבענע ביינדלעך און נאָך אַ פּראָש האָט זי זיי געבראַכט צוטראַגן פֿון טיכל. די כעוורע האָבן זיך צוגעכאַפט און גענומען עסן. אָא האָט לאַנג געקוקט, און אים האָט זיך שטאַרק געגלוסט אַ שמץ טאָן אַ שטיין אין נעסט אַריין גלאַט אזוי, אָבער אזוי הונגעריק איז ער ניט געווען און דורשטיק אויך ניט, האָט ער זיך אויפגעקליבן אָף זיין בוים. ס׳שוין פֿינצטער און ער איז זאַט, די אויגן קלעפּן זיך אים, וועט ער שוין דאָ שלאָפּן. ס׳האָט ניט גע-ווערט קיין רעגע, און „גוים“ האָט איינגעדעקט די קינדער מיט גראָז און איז אַרויף צו אָאָן אַפֿן בוים, פֿריער ניט זיכער און דערנאָכדעם שוין דרייסט זיך געזעצט צו אָאָן אָף זיין צווייג, עטוואָס צוגעטויליעט צו אָאָס לינקער האַנט. אָאָן איז געווען עפעס זייער גוט. ער האָט זיך ניט מוירע געהאַט און נאָך צוגעהאַלטן גומען פֿאַר אַ שטיק האַנטביין, זי זאָל זיך ניט אַראַפֿרייסן.

אינדערפֿרי האָט ער זיך נאָך אַביסל געשפּיט און געקאַסט זיך, אָבער צום טיך טרינקען זיינען זיי שוין אוועק אינצווייען.

אַסאַך מאַל איז געוואָרן ליכטיק און פֿינצטער, נאָר אָאָ האָט אָפּגע-היט דאָס אַרט, זעלטן ווען אַריינגעקוקט אין יענעם בוים, וווּ די עסערס

האָבן געפֿישטשעט און זיך געדראָפּעט, געשלאָפֿן איז ער אָבער שטענדיק
באָ זיך אין ברים און שטענדיק אינצוויייען מיט גומען; אין גוטע שאַען,
ווען ס'איז אים געווען ליב דאָס לעבן, האָט ער אַנידערגעלייגט זײַן קאָפּ
צו גומען אָף די קניעס, און יענע האָט אים געקאָרפּעט. מיט די האַל-
טערס אין קאָפּ און מונטער געקוויטשעט אין זיך: אָאָ! אָאָ! אָאָ!

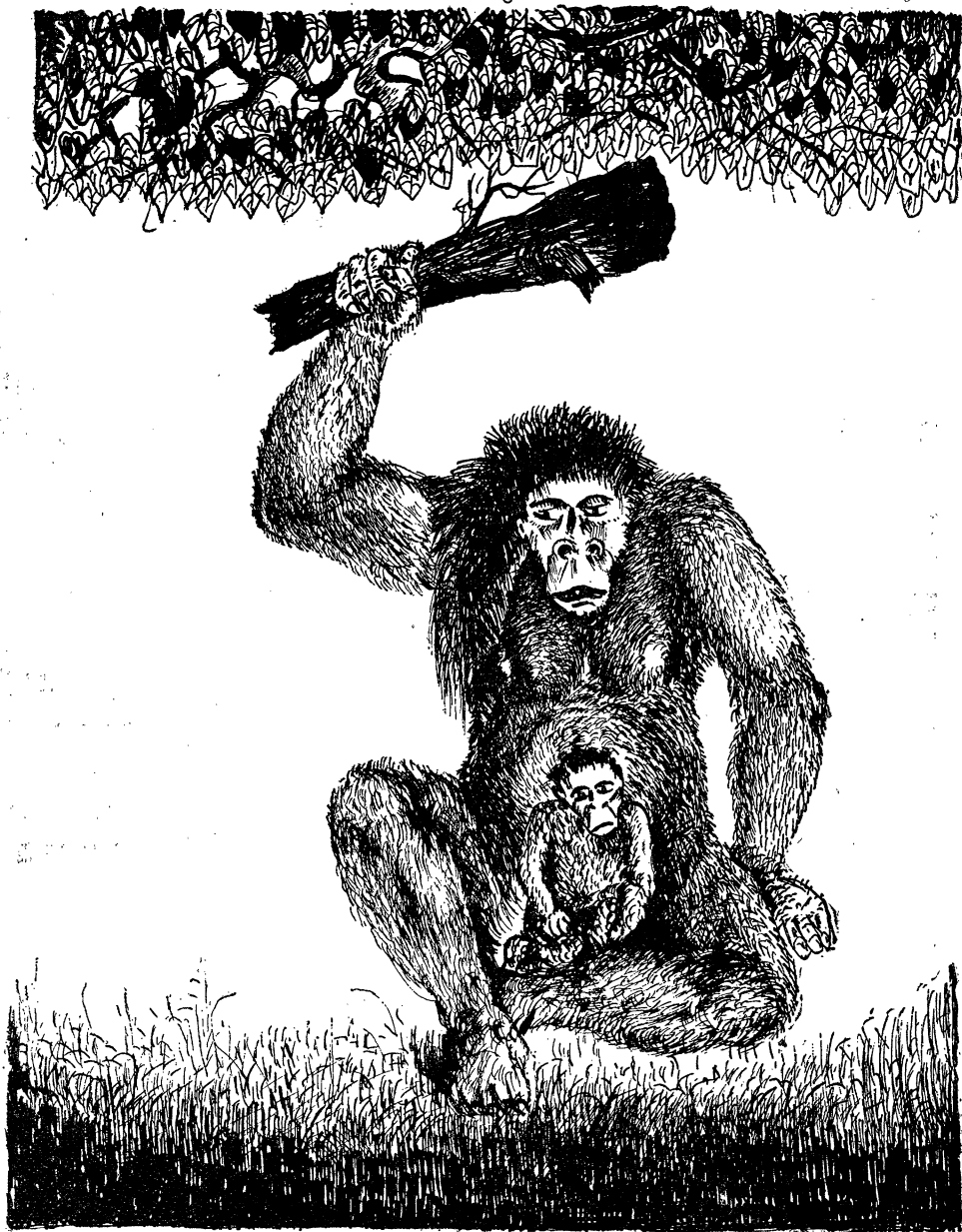
איינמאָל, אזוי ליגנדיק, זײַנען זיך אַראָפּגעקלעטערט ביידע עסערס
פֿון זייער נעסט און אַרויפֿגעלאָפֿן צו גומען אַפֿן בויך, אָנגעכאַפּט מיט די
צײַנער די וואַרעמע אָנוואַקסן אונטערן האַלדז און גענומען עסן; אָאָ האָט
זיך אַ וואָרף געטאָן אָף די עסערס און איינעם פֿון זיי אַרויסגעזעצט אַ קור-
קער פֿון שטערן. אז גום האָט דערזען אַזאָ זאָך, האָט ער געכאַפּט אַ שטיק
ברים און געגעבן אָאָן איבערן קאָפּ. אָאָ האָט גענומען זיך אָפּרוקן,
נאָר גום האָט אים לאַנג ניט אָפּגעלאָזן, נאָכגעלאָפֿן מיטן האַלץ און
געקוויטשעט.

עטלעכע מאָל איז געוואָרן ליכטיק און פֿינצטער, און אָאָ האָט זיך
ניט געוויזן צום ברים. דער קליין עסערל מיטן איין קוקער האָט די גאַנצע
צײַט געקרעכצט אין נעסט, און גום איז גאַנצע טעג אַליין אויסגעגאַנגען
נאָך עסן, אַמאָל האָט זי געבראַכט מילך אין די אָנוואַקסן און אַמאָל זײַ-
נען זיי געווען אינגאַנצן לײַדיק. ביז איינמאָל האָט זיך אַראָפּגעוויזן אָאָ
מיט אַ האַלבער אָפּגעריסענער כאַיע אַבערן האַלדז פֿאַרוואָרפֿן, זיך דער-
נעענטערט און מוירע געהאַט צוגיין. גום האָט זיך אונטערגעגאַנוועט און
אַ שלעפּ אַראָפּ געטאָן דעם פֿלייש און גלייך געכאַפּט רײַסן מיט די
פֿייסערס.

אָאָ האָט זיך אַנידערגעזעצט וואַרטן, און איז שוין אזוי געבליבן צו-
ריק אין זײַן היים.

גום איז ווייטער פֿון טײך ניט געגאַנגען, געהאַלטן זיך נאָענט צו די
עסערס פֿאַרדערפֿאַר.

אָאָ פֿלעגט זיך אומשלעפֿן ווייט און אָפּט זייער ווייט, און אַמאָל אַפֿי-
לע איבער פֿינצטערן אין דער ווייט, ביז ער פֿלעגט פּאַטשאַפּען עפעס עסן.
אָפּעסן אין אוועקגיין, דערנאָך זיך דערמאַנען און כאַפֿן די שטיקדעך פֿעל,

... אין געגעבן אַזן איבערן קאַפּ.

די שטיקלעך גייערס און דעם קאפ און טראָגן אַהיים. אינמיטן וועג דאַרף
ער נאָך נאָכאַמאָל אָפּעסן און דאָס רעשטע פֿונדעסטוועגן ברענגען פֿאַר
גומען און זיינע עסערס.

איינמאָל נאָך אַזאַ אַ וועג נעענטערט זיך אַ צום בוים און זעט, אַז
גום קאַטשעט זיך אַבער דער ערד, רעוועט און האַלט זיך באַם בויד. איינ-
מאָל האָט אים אויך געמוליעט דער בויד, איינמאָל שוין לאַנג, סיניט גע-
ווען, וואָס צו עסן, נאָר ניט אַזוי. ער טראָגט איר די שטיקלעך עסן, שפּייט
זי זיך און טרייבט אים. האָט ער געמוזט אַוועקגיין, נאָר דער בויד איז
שוין באַ גומען אַזאַ גרויסער אַסאך העכער ווי די אַנוואַקסן אונטערן
האַלדז.

אוועק אַ צום טיכל אַפּיסל, אָבער ער טיזיך ניט איינגעהאַלטן און
געקומען צוריק.

ערשט לעם גומען ליגן נאָך צוויי עסערלעך. און באַ גומען זיינען די
קוקערס נאַסע און זי שמייכלט. פֿריער האָט אַ געמיינט, אַז סיניטען געכאַפּ-
טע כאַיעלעך, אָדער געפֿונענע און זיך אַ וואָרף געטאָן צו זיי, שפעטער האָט
ער אָבער דערקענט, אַז ס'איז ווייטער עסערלעך, און גום שלעפט זיי אַפֿן
האַרצן און שטופּט זיי די אַנוואַוקסן אין מויל.

אַ אַזי געוואָרן שטאַרק בייז און אומצופֿרידן פֿון אַזאַ זאך. קוים איז
בער געפֿינצטערט אַפֿן בוים און זיך אַוועקגעלאָזן אַזוי ווי נאָך שפּייז,
אָבער ער איז דאָס מאָל ווייט ניט אַוועק, זיך אונטערגעזעצט אונטער
אַ בוים און געוואָרט ביז גום האָט איינגענאַסטעט די קליינע עסערלעך אין
בוים און מיט די גרויסע האָט זי זיך אַוועקגעפֿלאַנטערט צום טייך. האָט
זיך אַ אַיפֿגעהויבן צוגעגאַנגען צום נעסט און אַרויסגעשלעפט ביידע
עסערלעך. צעקלאַפט גוט זיי, גוט אָן בוים, נאַקעטינקע זיינען זיי נאָך גע-
ווען מיט זייער ווינציק וואָל, און ער האָט זיי פֿאַרשמיצט ווייט.

דערנאָכדעם ערשט איז ער זיך אַוועק זיין געוויינטלעכן וועג זוכן,
סיזאַל זיין וואָס לייגן אין מויל אַרײַן.

צום צווייטן פֿינצטער איז ער געקומען, זיך אונטערגעגאַנוועט צום
בוים, מיט גרויס מוירע, אָבער, צו זיין גרויס כּידעש, איז שוין גום דאַרט

ניט געווען, די גרויסע עסערלעך אויך ניט, און די נעסט איז געווען
א קאלטע און אינגאנצן א פארלאזטע.

אא האט געשמעקט, געריסן זיך די וואל, געשרייען, די קוקערס זיי-
נען אים געווארן נאס, דאס האט ער עפּשער דאס ערשטע מאל וואין זיין
לעבן זיך צעוויינט. אבער קיינער הערט אים ניט און קיינער ענטפערט
אים ניט.

אין זאמד.

ניט ווייט פֿון פֿינלאַנד האָט אַ צונג וואָסער זיך געצויגן און איז צום
ווייטן יאָם געלאָפֿן. באַ דעמזעלבן יאָם האָט זיך אַ מאָל אַ זעמדעלע
פֿאַרזייט, פֿאַרזייט און אויסגעוואָקסן.

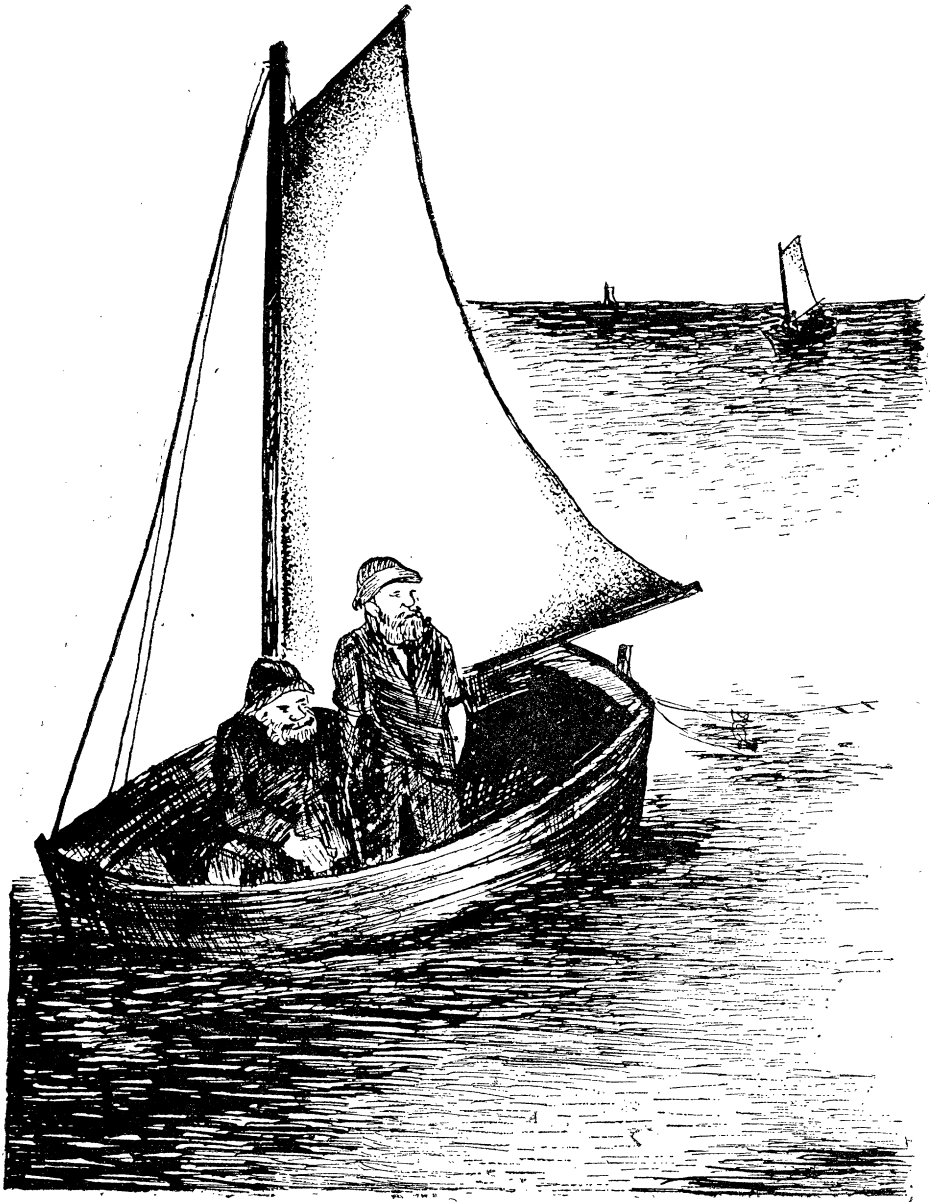
יָאָרן האָבן זיך געציילט אין די טויזנטער, און דער זאָמד האָט זיך
צעוואָקסן אָף מײַלן, אזוי לאַנג אזוי ברייט ביז דער זאָמד האָט זיך אויך
צעוואָקסן אין אַ יאָם, אַ זאָמד־יאָם. איינמאָל, אין אַ שטילער שאַ,
ווען סיגעוואָרן אומעטיק ביידע יאָמען ליגן איינס לעפֿן צווייטן, האָבן זיי
צווישן זיך גענומען פֿאַרברענגען, און זיך גענומען אַפֿילע ברוטשקען
איינס מיטן אַנדערן: קען די וואָסער דעם זאָמד ניט פֿאַרגיסן, און סײַקען
דער זאָמד די וואָסער ניט פֿאַרשטן... און דער ווינט דרייט זיך, רוט
ניט איין און רייצט איינעם אָף דעם צווייטן.

אָט העלפֿט ער דעם, אָט העלפֿט ער יענעם, אָבער אזוי ווי סײַקומט
פֿון דעם סאיווי גאַרניט אַרויס, פֿירן פֿיידע יאָמען צווישן זיך אַזאַ שמועס:
— טאָ וואָס פֿאַרט קענען מיר טאָן, ווען סײַוערט אונדז אומעטיק.

און סײַאזי באַ זיי געפֿליבן:

„באַרימער וועלן אַמאָל אַהער פֿאַרבלאָנדזשען, דאַרף מען זיך מיט זיי
פֿאַמעלעכן אַ שפּיל טאָן.“

שטייט אַ דאַרף אַרום דעם אויסגוס, שטייט שוין יאָרן לאַנג, די
ווייבער פֿלעכטן דאַרט נעצן, די יונגע לייטלעך פֿראַווען גניוועס און די
אַדטע? די אַלטע כאַפֿן פֿיש, רויכערן לויקעס און אין די אַפֿדערנאַכטן
דערציילן זיי זיך איינער דעם אַנדערן, ווי זיי זיינען אַמאָל יונג געווען,
און אז זיי האָבן נאָך ניט אַזעלכע קונצן געוויזן. נו איז גוט.

... ו? אלטע כאפן פֿיש ...

וואקסן דאָרט אונטער אין איין יאָר פֿערצן באַכערים, אַלע איינס
 אין איינס, איינער קען פֿופֿצן פֿוד טראָגן, דער צווייטער קען אַן אַקס דער-
 שלאָגן, אַ דריטער—אַ פינפֿטער—אַ צענטער קענען די ערגסטע הינט די
 מיילער פֿאַרשטאַפֿן, די שטאַרקסטע שלעסער נעמען, און אויב סי שטייען
 פֿערד אונטער די שלעסער, איז אַבי גוטע—טאָ גיב זיי אַהער! און נאָך
 קונצן קענען זיי מאַכן די כעוורע. האָבן זיי טאַקע פֿאַר קיינעם קיין מוירע
 ניט. בעשאַס די אַלטע דערציילן מאַיסעס, שמייכלען די יונגע אונטער די
 וואַנצעס, פינטלען אונטער מיט די אויגן, און כאַפֿן אַ גענעץ:
 — מיילע. (עפעס בעסערס האָבן זיי דאָך ניט, כּוץ דערציילן וואָס
 אַמאָל איז געשען).

קומט איינמאָל אונטער אַ יעריד, נעמען כעוורע און ריידן אָפֿ
 צווישן זיך:

— דאָרט און דאָרט איז דאָ אַ פֿאַרעץ, האָט ער אַ שיינע טאַכטער.

— יאָ?

— טאָ זאָל ער זיך האַלטן מיט איר, האַלטן.

— האָט ער געלערנטע הינט.

— יאָ?

— קען מען זיי אַן אייצע געבן.

— האָט ער פֿערד אונטער שלעסער.

— אַט ווי?

— קענען זיי דאָך צוויי קומען.

— גערעדט און געטאָן.

גאַנץ פֿרי רייטן אַרויס פֿערצן יאַטן אָף פֿערצן פֿערד אין שטאַט
 אַרײַן אַפֿן יעריד, האַנדלען וועלן זיי מיט ווייץ און מיט קאַרן, ווייץ און
 קאַרן איז אַבער דאָרט ניט צו קריגן. האָבן כעוורע אין שענק זיך פֿאַר-
 טרונקען, ביז שפעטלעך זיך פֿאַרזעסן, יאָ אַ לידל, ניט קיין לידל, מאַ-
 טאַנעס אַהיים די מיידלעך ט'מען אינגעקויפֿט, די פֿערד שוין לאַנג אָף
 גאָלד אויסגעפֿיטן, דאָס גאָלד אין די טאַשן, די מאַטאַנעס אין די בוזעמס.
 און זיך אוועקגעלאָזן די יאַטן אָף אַ גאַנצער נאַכט מין אַ ניגן און מיט
 אַ פֿריילעכן געמיט איבערן זאַמד אין אַ צווייטן דאָרף אָף אַ צווייטן יעריד,
 עפֿשער וועט דאָרט אויך ניט זיין אומעטיק.

אינמיטן וועג צעריידן זיי זיך די באַכערנים אין נעמען זיך בארמען.

איינער זאָגט:

— לייג מיר אָן אַ זאַק מיט זאַמד אָף די פלייצעס, און אָף דעם זאַק נאָך

אַ זאַק, פֿאַרטראָג איך אים אין דער צווייטער שטאַט.

זאָגט דער אַנדערער:

— וואָלט מיר דאָ שטיין

אַ בוים אַנטקעגן, רייס איך אים

אויס און טראָג אים אין דער

רעכטער האַנט פֿאַר אַ זאָנטיק,

באַטאָג זאָל די זון נישט באַקן.

... האָבן כעוורע אין שענק.

זאָגט דער דריטער:

— גיט מיר א פֿערד, נעם איך פֿאַר די אונטערשטע פֿיס און וואַרף
אים איבער איבער זיך.

— וועמען הערן מיר כעוורע?

— קיינעם ניט.

— מיר זיינען בעריעס ווי אין פֿייער ווי אין וואַסער.

— הוראַ!

— הוראַ!

געהאט האָבן די כעוורע נאָך א פֿאַר פֿלעשלעך אין די טאַשן, האָבן
זיי איבעראַניס א טרונק געטאָן. זיך אויסגעפּוצט אין סטענגעס, אַרום
איז קיינער ניטאָ, נאָר נאַכט און הימל, זאַמד און וואַסער. דער זאַמד איז
שוין געשלאָפֿן, די וואַסער אויך, און יענע כעוורע גייען און ליאַרעמען, זיי
טומלען און היטן זיך ניט, אזוי ווי באַ זיך אינדערהיים.

האָט עס טאַקע דעם זאַמד פֿאַרדראָסן,

וואָס פֿאַר א דערעכערעץ איז עס?

דערווייל האָט זיך א ווינטל אַראָפּגעוויזן:

— וואָס פֿאַר א געסט זיינען דאָס אַראָפּגעקומען אזעלכע צעהן-
ליעטע?

האָט זיך די נאַכט א הוידע געטאָן,

דער ווינט א טראָג אונטער געגעבן,

די וואַסער וויגט זיך,

דער זאַמד זינגט זיך.

— אַהאַ!—זאָגט איין פֿאַכער,— אַ זאווערוכע!

— עט!—זאָגט דער צווייטער—איך הער זיי אין פּיאַטע.

זאָגט דער דריטער:

— אַ שאַ גאַנג זיינען מיר אַפֿן וועג!

— מע לאַכט!—מאַכט דער זאַמד,—מע לאַכט!

דער זאַמד זינגט, דער ווינט שפּילט, און די וואַסער וויגט זיך; דער

זאמד הויבט זיך גאנצע לילעכערווייז זואום, זואום, און די יונגען ווערן
דערווייל בייז:

— פולע אויגן, — מאכט איין יאט.

— פולע אויערן! — מאכט דער אנדערער יאט.

— טפוז א פולן מויל אָנגעשאַטן! — שלט זיך דער דריטער.

— לאָמיר זיך לייגן?

— ווי זיך לייגן? געגאנגען זאָל ווערן!

און די כעוורע הוקען און שעלטן זיך, דער זאמד הורעט און ברומט
זיך נאָך, און דער ווינט רייסט בערגעלעך און טראָגט זיי צו די פליס.

— א, אינדערערד! — מאכט איין יאט, און פֿאַרטשעפעט זיך, פֿאַלט אום.

— צו אַלדע רוכעס! — מאכט דער צווייטער, און קען די פליס פֿון באַרג

ניט אַרויסשלעפֿן.

— הו-הו! — רופֿן די באַכערים, מע זאָל זיך ניט פֿאַרלירן.

— הו-הו! — ענטפֿערט דער זאמד — סיוועט אייך ניט העלפֿן.

— ווו זעט מען א וועג?

— ניטאָ קיין וועג.

— ווו לייט מען אָף אַ וויילע אנדערע אויגן?

— די אויגן זיינען פֿאַרשאַטן.

— גיגאווי-וו! — רעווען די יאטן און זיינען אין קאס.

האָט איינער אַרויסגעכאַפֿט דאָס גאַלד און — אַ שמיץ אין דער ערד.

האָט דער צווייטער אַרויסגענומען די מאַטאַנעס — אַ שמיץ אין דער ערד.

און דער זאמד נעמט צו, דעקט איין און באַהאַלט:

— גיט נאָך, עפֿשער האָט איר. כעוורע זיזו, זיזו... —

— וואָס־זשע טוט מען?

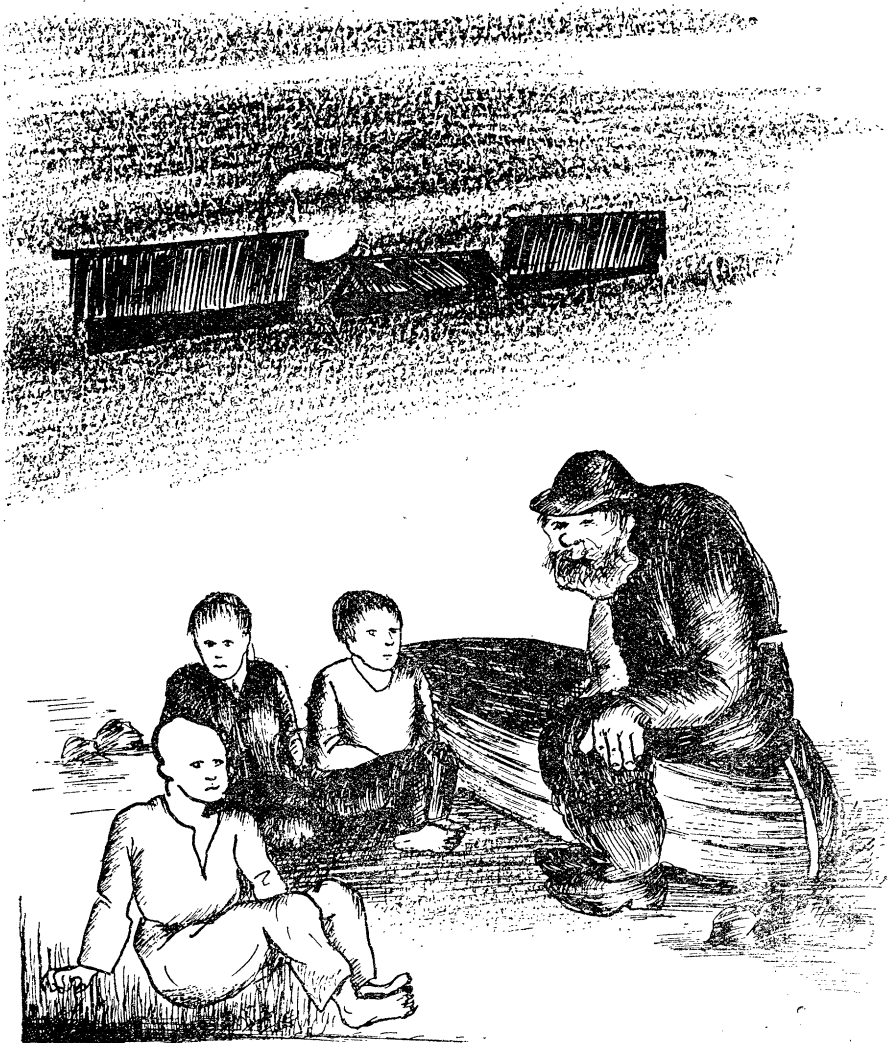
— גאַרניט טוט מען ניט!

— קיין וועג איז ניטאָ,

דער זאמד האָט פֿאַרטראָגן.

— קיין קאָל הערט מען ניט,

דער ווינט פֿאַרטויבט.

... נאָר אַ מאַיסע איז געבליבן.

ווייסן ניט די יאטן וואָס צו טאָן, וווהינן צו לויפן, לויפן זיי מיט צע-
וואלגערטע קעפּ, איינער אַפֿן צווייטן פֿאַלן זיי איינער איבערן אנדערן.
— אזוי, — מאַכט דער זאַמד, און געכאַפּט מיט איין באַרג טיזיי צוגע-
דעקט, מיט דעם אנדערן זיי צוגעטראַטן, קיינער האָט ניט געזען קיין
נגלעך, קיינער האָט ניט געהערט אזוינע.

— — — — —
אינדערפֿרי האָבן שוין מענטשן אַ נייעם וועג געדאַרפֿט לייגן אַפֿן
זאַמדיקן יאַם, אינדערפֿרי האָבן שוין מענטשן געוויסט, אַז עמיצער האָט
פֿאַנאַכט געמוזט האָבן זיין פּסאַק.
אין טעג אַרום. דער דאָרף וואַרט אָף זיינע כעוורע, ניטאָ ניט קיין
סימען, ניט קיין רייך.

לאַזט מען זיך זוכן. נאָך אַזאַ נאַכט געוויסט איז דאָ עפעס ניט גלאַט,
דער דאָרף האָט זיך געלאָזן איבערן זאַמדייאָם:
— דאָ געווען כעוורע?
דער זאַמד שווייגט.

פֿערצן כעוורע אָף די פֿערד זיינען אַפֿן יעריד געפֿאַרן, צוריק האָבן
זיי געמוזט פֿירן גאַלד אין די טאַשן, ווייזן אין די פֿלאַשן און אין די בוזעמס
מאַטאַנעס פֿאַר די קאַלע-מוידן.

— וווּ איז דאָס אַלץ אַהינגעקומען, כאַטש אַ סימען פֿון דעם?
דער זאַמד שווייגט.

יאָרן זיינען געגאַנגען, דער וואַסער-יאָם האָט זיך געקושט מיטן
זאַמדייאָם און דעם סאָד געהאַלטן שטייף. דער דאָרף האָט שוין אין די
יונגען פֿאַרגעסן, נאָר אַ מאַיסע איז געבליבן פֿון זיי. פֿאַרבלאַנדזשען
ווילדפֿרעמדע מענטשן מיט אַ שיף צום ברעג, לאָזן זיך אַפֿן זאַמדייאָם
שפּאַצירן און שטיפֿן צווישן הימל און זאַמד. דערזעען זיי פֿונדערווייטן
אַ שטעקן שטעקט, אָפּגעשאַרט דעם זאַמד ערשט דעם שטעקן האַלט
אַ האַנט, לעם דער האַנט איז געווען נאָך אַ האַנט און אַ גאַנצער קנויל
פֿון הענט און פֿון פֿיס.

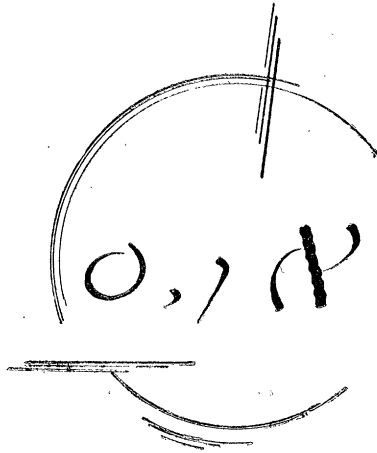

... פֿערצן קעפ פֿאַרשייטע אין זאמד פֿאַרגראָבענע...

און אזוי האָט מען פֿערצן קעפּ דאָרט איבערגעצייילט, פֿערצן קעפּ
פֿאַרשייטע און אין זאַמד פֿאַרגראָבענע.

באַלד האָט מען געגעבן דעם דאָרף צו וויסן,
עפֿשער וועט עמיצער קומען אַ טרער פֿאַרגיסן,
עפֿשער וועט עמיצער קומען
דערצײלן און זאָגן.

ווי מיזאַל די כעוורע באַקלאָגן.
און... צי דער טרויער איז געווען אזוי זיך, צי דער טרויער איז געווען
גרויס, ווי סיניט איז, נאָר די מאיסע איז דאָ

א י נ ה א ל ט

זייט

3	1. אָא
14	2. אין זאמל .
